

واکاوی و بررسی رابطه بین مسئولیت اجتماعی و محافظه کاری حسابداری در شهرداری ها

محمد آخوندی

کارشناسی ارشد حسابداری، مدیر مالی سازمان آمار و فناوری اطلاعات شهرداری تبریز.
m.akhondi2221@gmail.com

چکیده

مسئولیت اجتماعی شامل وظایف و تعهداتی می شود که در چارچوب سازمان شهرداری ها برای حفظ و نگهداری و کمک رسانی به جامعه ای که در آن فعالیت انجام می شود، روی می دهد و محافظه کاری در گزارشگری مالی برای سرمایه گذران با کاهش مشکلات در زمینه های مدیریت و کنترل فرصت ها و کارایی قراردادها و ... خود باعث منفعت طلبی آنان می گردد. روش تحقیق تحلیلی و توصیفی انجام پذیرفته و همچنین به منابع و متون معتبر کتابخانه ای، استنادی و شبکه جهانی اینترنت نیز مراجعه شده است و هدف آن سعی در واکاوی و بررسی رابطه بین حسابداری مسئولیت اجتماعی و محافظه کاری حسابداری در شهرداری ها می باشد. سیستم حسابداری و مدیریت مالی یک سیستم اطلاعات است که در آن فرایند جمع آوری، طبقه بندی، ثبت، خلاصه کردن اطلاعات و تهیه گزارش های مالی و صورت های حسابداری در شکل ها و مدل های خاص انجام می گیرد و در واقع مسئولیت پذیری اجتماعی در شهرداری ها مجموعه ای از فعالیت های مربوط به اندازه گیری و پردازش عملکرد سازمان های تجاری و نقش آنها در نگهداری و محافظت از محیط زیست و ارائه خدمات متفاوت به جوامع محلی بوده و محافظه کاری نیز به عنوان کوششی برای انتخاب روشی از روش های پذیرفته شده حسابداری می باشد که در شهرداری ها به شناخت دیرتر درآمد فروش، شناخت سریع تر هزینه، ارزشیابی کمتر دارایی ها و ارزشیابی بیشتر بدهی ها منجر می شود.

کلیدواژه ها: مسئولیت اجتماعی، محافظه کاری حسابداری، شهرداری ها.

مقدمه

مسئولیت پذیری اجتماعی سازمان ها به بررسی این موضوع می پردازد که عملکرد یک سازمان از نظر تأثیر آن بر جامعه و همچنین تأثیر آن بر محیط زیست، عامل مهمی در سنجش عملکرد کلی سازمان و توانایی آن برای ادامه ی فعالیت های خود به طور مؤثر، به شمار می آید. مسئولیت اجتماعی شرکت ها موضوع حساسیت برانگیز و رو به توجه در سال های اخیر بوده است تا آنجا که سازمان های بین المللی مانند سازمان ملل و اتحادیه اروپا، استانداردهایی را در این زمینه ارائه کرده اند (جلیلی و قیصری، ۱۳۹۳: ۲۴؛ امینی فرجود، ۱۳۹۷: ۲). مدیران به عنوان مسئول تهیه صورت های مالی با وقوف کامل بر وضعیت مالی شرکت و با برخورداری از سطح آگاهی بیشتر نسبت به سایر استفاده کنندگان صورت های مالی، به طور بالقوه سعی دارند که تصویر واحد تجاری را مطلوب جلوه دهند و به پشتوانه مراجع تدوین کننده استانداردهای حسابداری، با هدف متعادل کردن خوش بینی مدیران، حمایت از حقوق ذینفعان و ارائه منصفانه صورت های مالی، مفهوم محافظه کاری را به کار می برند (کردستانی و نجفی عمران، ۱۳۸۷: ۹۱). محافظه کاری در حسابداری

به عنوان تفاوت در تأیید پذیری لازم برای شناخت سود و زیان تعریف شده است. منشأ محافظه کاری عدم اطمینان نسبت به آینده است.

محافظه کاری در حسابداری باعث منفعت برای سرمایه گذاران می گردد چرا که باعث کاهش مشکلات بنگاه در ارتباط با تصمیمات سرمایه گذاری مدیریت، کنترل فرصت طلبی مدیران در ارتباط با خودشان و سایر اشخاص، افزایش کارایی قراردادهای، تسهیل نظارت بر مدیران و کاهش هزینه های دعاوی حقوقی می گردد. این مزایای محافظه کاری باعث کنترل تأثیرات منفی ناشی از این واقعیت که برخی اشخاص دارای اطلاعات نامتقارن، در شرکت هستند، می گردد (لارا و همکاران، ۸۷:۲۰۰۷). اهداف گزارشگری مالی و مبانی حسابداری ایجاب می کند، اطلاعاتی که گزارشگری مالی فراهم می آورد از ویژگی های معینی برخوردار باشد. در مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران از این ویژگی ها با عنوان خصوصیات کیفی یاد شده است. یکی از این خصوصیات محافظه کاری است که از آن با عنوان احتیاط یاد شده است (امینی فرجود، ۲:۱۳۹۷؛ مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، ۴۹:۱۳۸۵).

مبانی نظری و ادبیات پژوهش

شهرداری ها

شهرداری یکی از نهادهای جامعه ی مدنی است که در قانون اساسی در چارچوب حاکمیت در عرصه های اجتماعی، محلی، شهری جزو ساختار توسعه ای و مشارکتی کشور محسوب می شود (موسوی و همکاران، ۱۳۹۲). شهرداری ها تأثیر مستقیمی بر زندگی مردم دارند زیرا بر عملکرد اقتصادهای محلی، ارائه سیاست های دولت های ملی و خدمات نزدیکی مانند بهداشت عمومی، امنیت و آموزش تأثیر می گذارند که اولاً با تمرکز زدایی و افزایش خودمختاری محلی و در وهله دوم، با تلاشهای متمرکزسازی مجدد برای کاهش قدرت ها و منابع محلی و تشدید اقدامات کنترلی و نظارتی در سطوح بالا مشخص شده است (بوکارت و پولیت، ۲۰۱۷).

محافظه کاری حسابداری

سیستم حسابداری و مدیریت مالی یک سیستم اطلاعات است که در آن فرایند جمع آوری، طبقه بندی، ثبت، خلاصه کردن اطلاعات و تهیه گزارش های مالی و صورت های حسابداری در شکل ها و مدل های خاص انجام می گیرد تا افراد ذینفع درون شهرداری مثل مدیران و یا برون شهرداری بتوانند از این اطلاعات استفاده کنند (نظام جامع مالی شهرداری های کشور، مصوب ۱۳۹۶). اصطلاح حسابرسی به معنای روند انجام حسابرسی توسط تیم حسابرسی است. انواع مختلفی از حسابرسی مانند حسابرسی صورت های مالی، حسابرسی انطباق و حسابرسی عملیاتی وجود دارد که مشهورترین آنها جمع آوری و ارزیابی شواهد مربوط به صورت های مالی برای تعیین و گزارش میزان مطابقت صورت های مالی با اصول پذیرفته شده حسابداری است (آرنس، الدر، بیسلی و هوگان، ۲۰۱۷؛ هادی نیا، ۷۴۱:۱۴۰۱).

از دیدگاه تهیه کنندگان صورت های مالی، محافظه کاری به عنوان کوششی برای انتخاب روشی از روش های پذیرفته شده ی حسابداری است که به یکی از نتایج شناخت کندتر درآمد فروش، شناخت سریع تر هزینه، ارزشیابی کمتر دارایی ها و یا ارزشیابی بیشتر بدهی ها منتج شود (شباهنگ، ۵۴:۱۳۸۲). محافظه کاری یکی از ویژگی های گزارشگری مالی است که در قالب یک اصل محدود کننده در چارچوب اصول و مفاهیم حسابداری، ایفاگر نقش مهمی در محدود کردن رفتارهای خوش بینانه مدیران در جایگاه تهیه کنندگان اطلاعات از یکسو و برآوردی از حداقل عایدات سرمایه گذاران و اعتبار دهندگان در جایگاه مهم ترین استفاده کنندگان، از سویی دیگر است. محافظه کاری یکی از اصول محدود کننده حسابداری است که الزام به داشتن درجه بالایی از تأیید برای شناخت اخبار خوب مانند سود، در مقابل شناخت اخبار بد

مانند زیان تعریف می کند (باسو، ۱۹۹۷: ۶۲؛ امینی فرجود، ۱۳۹۷: ۲). از دیدگاه تهیه کنندگان صورت های مالی، محافظه کاری به عنوان کوششی برای انتخاب روشی از روش های پذیرفته شده حسابداری که به یکی از موارد زیر منتج می شود، تعریف شده است:

- شناخت دیرتر درآمد فروش؛
- شناخت سریع تر هزینه؛
- ارزشیابی کمتر دارایی ها؛
- ارزشیابی بیشتر بدهی ها (شباهنگ، ۱۳۸۲: ۵۴).

مسئولیت پذیری اجتماعی

مسئولیت پذیری اجتماعی به معنی تعهد یا مسئولیت قانونی است و در جایی دیگر برای افراد می تواند به معنی رفتاری مسئولانه اجتماعی برحسب رعایت مسائل اخلاقی باشد (فلورا، ۱۹۹۹: ۴۵۷). اصطلاح مسئولیت اجتماعی شرکت به وسیله سه لغتی که شاملش می شود تعریف شده است: شرکت، اجتماع و مسئولیت؛ بنابراین مسئولیت اجتماعی شرکت می تواند به عنوان فعالیت یک کسب و کار یا شرکت های مسئولیت پذیری دیده شود که از جامعه در جایی که آنها فعالیت می کنند، مراقبت می نمایند و تعهد و توجه کسب و کار به کیفیت زندگی کارکنان، مشتریان جامعه محلی به عنوان فرآیند ایجاد ثروت، ارتقا مزیت رقابتی شرکت و حداکثر کردن ارزش از ثروت ایجاد شده برای جامعه می باشد (ژان و تان، ۲۰۰۸: ۱۷۶؛ اسمیت و همکاران، ۲۰۰۶: ۵۲). مسئولیت اجتماعی یک کسب و کار رویکردی متعالی به کسب و کار است که تأثیر اجتماعی یک سازمان بر جامعه، چه داخلی و چه خارجی را با هدف همسویی منافع اقتصادی با محیط زیست و رشد و توسعه پایدار کسب و کار مدنظر قرار می دهد (امیدوار، ۱۳۸۶: ۷۰). مجموعه ای از فعالیت های مربوط به اندازه گیری و پردازش عملکرد سازمان های تجاری و نقش آنها در نگهداری و محافظت از محیط زیست و ارائه خدمات متفاوت به جوامع محلی خود مستقیم و غیرمستقیم و گزارش این نتایج به گونه ای که جامعه قادر به ارزیابی عملکرد اجتماعی آن سازمان باشد. مدل های مطرح در حوزه مسئولیت اجتماعی شرکت ها، سازمان شهرداری ها می تواند بر اساس مدل های زیر بررسی شود که عبارتند از: مدل مسئولیت اجتماعی کارول، مدل مسئولیت اجتماعی لاتنوس، مدل SAC و مدل مفهومی پنج بعدی رویکرد استراتژیک به مسئولیت اجتماعی است. مسئولیت اجتماعی را می توان به چهار دسته تقسیم نمود:

- ۱) مسئولیت بشردوستانه یا داوطلبانه: مزایا و امتیازاتی که جامعه امیدوار است به طور مستقیم از واحد تجاری کسب کند. همچون، حمایت از پروژه هایی که هدف آنها بهبود زندگی جامعه محلی است.
- ۲) مسئولیت های اخلاقی: مشارکت ها و فعالیت هایی که انتظار می رود که توسط سازمان برای جامعه انجام گردد، بدون آنکه قید و شرط قانونی وجود داشته باشد.
- ۳) مسئولیت های قانونی: قوانینی که برای محافظت از جامعه طراحی شده اند و شرکت ها باید از آن تبعیت کنند.
- ۴) مسئولیت اقتصادی: وظیفه تدارک محصولات و خدمات مورد نیاز جامعه و ارائه آنها با قیمتی که مورد پذیرش جامعه است و سود و منفعت رسانی به سرمایه گذاران (رهاله و شریاری، ۱۹۸۰: ۲۰۰۸؛ امینی فرجود، ۱۳۹۷: ۲۱).

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر به صورت تحلیلی و توصیفی انجام پذیرفته و همچنین به منابع و متون معتبر کتابخانه ای، استنادی و شبکه جهانی اینترنت نیز مراجعه شده است و سعی در واکاوی و بررسی رابطه بین حسابداری مسئولیت اجتماعی و محافظه کاری حسابداری در شهرداری ها می باشد.

پیشینه پژوهش

حساس یگانه و همکاران (۱۳۹۵)، به بررسی مطالعه رابطه بین مالکیت دولتی و نهادی با مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت ها شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند که نتایج حاصل از پژوهش بیانگر آن است که مالکیت دولتی رابطه مثبت معناداری با مسئولیت پذیری اجتماعی دارد. پادوانی و همکاران (۲۰۲۱)، در پژوهشی به بررسی آسیب پذیری مالی شهرداری در بحران های همه گیر پرداخته اند که چارچوبی برای تجزیه و تحلیل بین حسابداری مسئولیت اجتماعی و محافظه کاری حسابداری در شهرداری ها می باشد. آسیب پذیری مالی به موضوعاتی از طراحی نهادی گرفته تا شرایط مالی داخلی و درک ظرفیت مقابله با بحران مربوط می شود. نتایج بیشتر نشان می دهد که آسیب پذیری ماهیت اقتضایی ذاتی در زمان و مکان دارد و می تواند منجر به نتایج متناقض شود. عظیمی و همکاران (۱۳۹۴)، به بررسی تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت بر کیفیت گزارشگری مالی پرداختند که نتایج پژوهش بیانگر این مطلب است که بین مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت و کیفیت اقلام تعهدی نیز رابطه معناداری یافت نشد. سالوسکی و زولچ (۲۰۱۶)، در پژوهشی با عنوان تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر میزان محافظه کاری حسابداری پرداختند که نتایج تحقیق آنها نشان داد که مسئولیت اجتماعی شرکت با میزان محافظه کاری رابطه منفی دارد؛ یعنی شرکت ها با میزان مسئولیت اجتماعی بالاتر بیشتر احتمال دارد که به مدیریت سود بپردازند و نیز خبرهای بد را کمتر به موقع گزارش کنند. هادی نیا و همکاران (۱۴۰۱)، در پژوهشی به طراحی الگوی فرایند تصمیم گیری خردمندانه در حسابرسی با رویکرد مبتنی بر نظریه داده بنیاد پرداخته اند که بر اساس نتایج پژوهش عواملی همچون ویژگی های شخصیتی، مهارت های حسابرسان و خدمات حسابرسان در جهت تصمیم گیری خردمندانه حسابرسان تأکید بیشتری شده است و این عوامل می تواند بر تصمیم های حسابرسان برای اظهار نظر در ارتباط با صورت های مالی تأثیرگذار باشد. فلاح نژاد، فخاری و زروکی (۱۳۹۷)، در پژوهشی به ارائه مدلی با ثبات از محافظه کاری باسو با استفاده از روش sys-GMM به نتایج مطلوبی رسیده اند، که مدل تعدیل شده جدید نتایج مناسب تری در خصوص برآورد محافظه کاری نسبت به مدل اولیه باسو و مدل تعدیل شده نیکلز ارائه داده و روش پویا در تخمین مدل ها از روش ایستا مناسب تر است. رزمی و جهانی (۱۳۹۷)، در پژوهش خود به تأثیر محدودیت های مالی بر مسئولیت اجتماعی شرکت ها اشاره داشته اند که نتایج نشان داد یکی از عواملی که می تواند مسئولیت اجتماعی شرکت ها را تحت تأثیر قرار دهد، محدودیت مالی است. محدودیت تامین مالی می تواند شرکت را مجبور به تامین منابع مالی با هزینه بیشتری کند و عملکرد مالی شرکت و قدرت بازپرداخت شرکت را تحت تأثیر قرار دهد که در این زمینه نیز نتایج آزمون فرضیه نشان می دهد محدودیت مالی بر مسوولیت اجتماعی تأثیر معنی دار و منفی وجود دارد. برشد، صمدی لرگانی و تقی پوریان (۱۴۰۰)، به بررسی خط مشی های مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت و عدم تقارن اطلاعاتی پرداخته اند. بر اساس نتایج تحقیق بین مسئولیت پذیری اجتماعی و عدم تقارن اطلاعاتی رابطه منفی و معناداری وجود دارد، عملکرد مسئولیت اجتماعی با توجه به خط مشی سازمانی، زمانی می تواند باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی شود که اطلاعات مربوط به این عملکرد شرکت ها به نوعی یا از طریق تهیه و انتشار گزارش عملکرد اجتماعی و محیطی یا از طریق اعلام و انتشار نمره یا رتبه ایفای مسئولیت اجتماعی شرکت ها توسط نهادهای مالی و ... در اختیار بازار قرار گیرد

یافته های پژوهش

مسئولیت اجتماعی شرکت ها برای حکومت ها جذاب است، زیرا قادر است تلاش ها، برنامه ها و سیاست ها را جایگزین، تکمیل و یا قانونی کند. حکومت ها برای تشویق شرکت ها در انجام مسئولیت اجتماعی باید متوسل سیاست گذاری عمومی بشوند. مسئولیت پذیری اجتماعی در شهرداری ها مجموعه ای از فعالیت های مربوط به اندازه گیری و پردازش عملکرد سازمان های تجاری و نقش آنها در نگهداری و محافظت از محیط زیست و ارائه خدمات متفاوت به جوامع محلی خود مستقیم و غیرمستقیم و گزارش این نتایج به گونه ای که جامعه قادر به ارزیابی عملکرد اجتماعی آن سازمان باشد و در این خصوص مسئولیت اجتماعی را می توان به چهار دسته تقسیم نمود که عبارتند از مسئولیت بشردوستانه یا داوطلبانه، مسئولیت های اخلاقی، مسئولیت های قانونی و مسئولیت اقتصادی است. محافظه کاری حسابداری باعث به منفعت رسانیدن سرمایه گذاران می گردد، چرا که باعث تعدیل مشکلات بنگاه در ارتباط با تصمیم گیری های سرمایه گذاری مدیران، افزایش کارایی قراردادهای سهولت نظارت بر مدیران و کاهش دعوی حقوقی می گردد. این مزایای محافظه کاری باعث کاهش اثرات منفی ناشی از نتایج این واقعیت می شود که اشخاص وابسته به شرکت دارای عدم تقارن اطلاعاتی هستند. بر اساس یافته های تحقیق می توان نتیجه گرفت که مدل های مطرح در حوزه مسئولیت اجتماعی شرکت ها، سازمان شهرداری ها می تواند بر اساس مدل های زیر بررسی شود که عبارتند از؛ مدل مسئولیت اجتماعی کارول، مدل مسئولیت اجتماعی لانتوس، مدل SAC و مدل مفهومی پنج بعدی رویکرد استراتژیک به مسئولیت اجتماعی است که در ادامه به آن اشاره می شود که دارای ابعاد و شرح مسئولیت های متنوع می باشند. شناسایی زیان کاهش ارزش موجودی ها فقط بر اقلام تعهدی اثرگذار است و جریان های نقدی را متأثر نمی سازد. به این دلیل از اقلام تعهدی عملیاتی استفاده می شود که از یک سو حسابداری تعهدی مجرای برای اعمال محافظه کاری است و دیگر سو اعمال اختیار از جانب مدیران در شرایط عدم اطمینان زمینه را برای اعمال محافظه کاری فراهم می کند.

جدول (۱): مدل های مطرح در حوزه مسئولیت اجتماعی شرکت ها و سازمان های شهرداری ها ..

ردیف	مدل ها	شرح مسئولیت ها و ابعاد آنها
۱	کارول	مسئولیت اقتصادی، قانونی، اخلاقی و نوع دوستانه
۲	لانتوس	مسئولیت اجتماعی را به مسئولیت اجتماعی اخلاقی شرکت، مسئولیت اجتماعی بشردوستانه شرکت و مسئولیت اجتماعی استراتژیک شرکت تقسیم کرد
۳	SAC	مدل های خط زیرین سه گانه
۴	پنج بعدی رویکرد استراتژیک به مسئولیت اجتماعی	با استناد و بهره مندی از سه مدل کارول، لانتوس و SAC مدل جدیدی را پیشنهاد داده اند و ترکیب ابعاد اصلی ارائه شده که شامل: تعهد به جامعه، مشارکت ذینفعان، بهبود کیفیت زندگی، توسعه اقتصادی، پیاده سازی کسب و کار اخلاقی، قانون مداری، اقدامات داوطلبانه، حقوق بشر، حفاظت از محیط زیست، شفافیت و پاسخگویی است.

بحث و نتیجه گیری

شهرداری به عنوان سازمان محلی و غیردولتی به منظور اداره امور محلی و ارائه خدمات لازم با هدف مدیریت و توسعه کالبدی، اقتصادی اجتماعی در محدوده شهر و اطراف آن به وجود آمده است و یکی از مسائل مهم و ضروری شهرداری ها، ایجاد منابع کافی درآمد و تأمین هزینه خدمات شهری است و عمده منابع درآمدی هم واریزی دولت و وزارت کشور، مالیات، ساختمان و اراضی، ارتباطات، پروانه کسب و تفریحات، فروش و خدمات، تخلفات و تأسیسات، وجوه و اموال شهرداری ها و کمک ها و هدایای دریافتی و تسهیلات و وام های ضروری نام برد. مسئولیت پذیری اجتماعی به مباحث

اخلاقی درباره ی رفتار و تصمیم گیری سازمان شهرداری درباره موضوعاتی مانند مدیریت منابع انسانی، حمایت محیطی، سلامتی کاری، روابط اجتماعی و روابط با عرضه کنندگان و مشتریان می پردازد. در واقع مسئولیت پذیری اجتماعی در شهرداری ها مجموعه ای از فعالیت های مربوط به اندازه گیری و پردازش عملکرد سازمان های تجاری و نقش آنها در نگهداری و محافظت از محیط زیست و ارائه خدمات متفاوت به جوامع محلی خود مستقیم و غیرمستقیم و گزارش این نتایج به گونه ای که جامعه قادر به ارزیابی عملکرد اجتماعی آن سازمان باشد و در این خصوص مسئولیت اجتماعی را می توان به چهار دسته تقسیم نمود که عبارتند از مسئولیت بشردوستانه یا داوطلبانه، مسئولیت های اخلاقی، مسئولیت های قانونی و مسئولیت اقتصادی است. محافظه کاری به عنوان کوششی برای انتخاب روشی از روش های پذیرفته شده حسابداری بوده که به شناخت دیرتر درآمد فروش، شناخت سریع تر هزینه، ارزشیابی کمتر دارایی ها و ارزشیابی بیشتر بدهی ها منجر می شود.

منابع

- ✓ امیدوار، علیرضا، (۱۳۸۶)، مسئولیت اجتماعی شرکت ها، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک مصلحت نظام، گروه پژوهش های فرهنگی و اجتماعی، پژوهشنامه شماره ۵۲.
- ✓ امینی فرجود، سجاد، (۱۳۹۷)، بررسی رابطه بین حسابداری مسئولیت اجتماعی و محافظه کاری حسابداری، پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهریار.
- ✓ برشد، عبدالحسین، صمدی لرگانی، محمود، تقی پوریان، یوسف، (۱۴۰۰)، خط مشی های مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت و عدم تقارن اطلاعاتی، فصلنامه خط مشی گذاری عمومی در مدیریت، سال دوازدهم، شماره چهارم و چهارم، صص ۳۵-۴۵.
- ✓ جلیلی، صابر، قیصری، فرزاد، (۱۳۹۳)، بررسی ارتباط بین کیفیت سود و مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، مجله دانش حسابرسی، سال چهاردهم، شماره ۵، صص ۵-۲۴.
- ✓ حساس یگانه، یحیی، برزگر، قدرت اله، (۱۳۹۵). مطالعه رابطه بین مالکیت دولتی و نهادی با مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه علوم مدیریت ایران، دوره ۴، شماره ۱۳، صص ۷۵-۱۰۰.
- ✓ رمزی، حمید، جهانی، پریناز، (۱۳۹۷)، تاثیر محدودیت های مالی بر مسئولیت اجتماعی شرکت ها، پژوهش های کاربردی در مدیریت و حسابداری، سال سوم، شماره ۱۲، صص ۴۵-۵۹.
- ✓ شباهنگ، رضا، (۱۳۸۲)، تئوری حسابداری، نشریه سازمان حسابرسی، دوره اول، شماره ۱۶۷، صص ۱۸۰-۱۴۹.
- ✓ عظیمی، مجید، گنجی ارجنکی، سمیه، (۱۳۹۴)، تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت بر کیفیت گزارشگری مالی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مبارکه.
- ✓ فلاح نژاد، فرهاد، فخاری، حسین، زروکی، شهریار، (۱۳۹۷)، ارائه مدلی با ثبات از محافظه کاری باسو با استفاده از روش Sys-GMM، مطالعات تجربی حسابداری مالی، سال ۱۴، شماره ۵۷، صص ۹۵-۱۲۲.
- ✓ کردستانی، غلامرضا، نجفی عمران، مظاهر، (۱۳۸۷)، مروری بر نظریه های ساختار سرمایه، مجله حسابداری، شماره ۱۹۸.
- ✓ موسوی، میر نجف، سرور، رحیم، باقری کشکولی، علی، (۱۳۹۲)، تحلیلی بر نقش عوامل تأثیر گذار بر عملکرد شهرداری ها و سنجش میزان رضایت مندی شهروندان (مورد مطالعه: شهرداری یزد)، فصلنامه مطالعات مدیریت شهری، سال پنجم، شماره شانزدهم.

- ✓ مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی، (۱۳۸۵).
- ✓ نظام جامع مالی شهرداری های کشور، (۱۳۴۶)، کارگروه اصلاح نظام مالی شهرداری های کشور، مصوب ۱۳۴۶.
- ✓ هادی نیا، صالح، پاک مرام، عسگر، عبدی، رسول، جعفری، علی، (۱۴۰۱)، طراحی الگوی فرایند تصمیم گیری خردمندانه در حسابرسی با رویکرد مبتنی بر نظریه داده بنیاد، بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۲۹، شماره ۴، صص ۷۵۷-۷۳۸.
- ✓ Arens, A.A., Elder, R.J., Beasley, M.S. & Hogan, C.E. (2017). Auditing and Assurance Services: An Integrated Approach (16th ed.), Pearson, Boston.
- ✓ Basu, S. (1997). "The Conservatism Principle and Asymmetric Timeliness of Earnings." Journal of Accounting and Economics 24: 3-37.
- ✓ Carroll, A. B., Buchholtz (1999). Corporate social responsibility: Evolution of a definitional construct. Business & Society, 38, 268-295.
- ✓ Pollitt, C. and Bouckaert, G. (2017), Public Management Reform: A Comparative Analysis into the Age of Austerity, Oxford University Press, Oxford.
- ✓ Padovani, E., Iacuzzi, S., Jorge, S., & Pimentel, L., (2021). Municipal financial vulnerability in pandemic crises: a framework for analysis, Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management, Vol. 33 No. 4, pp. 387-408.
- ✓ Lantos, p.G., (2003). The boundaries of strategic corporate social responsibility, Stonehill College, Jun.

